

MŪSU PASTOGĖ

51 - mi Metai Australian Lithuanian Weekly Post Print Approved PP 255003/01774 Kaina - Price \$1 17.5.1999 Nr. 19 (2627)

Lietuvos įvykių apžvalga

Diskusijos dėl naujo Vyriausybės vadovo

Praejusią savaitę tebesitęsė Lietuvos vadovybės ir Seimo frakcijų diskusijos siekiant sudaryti naują Vyriausybę. Gediminui Vagnoriui atistatydinus iš Ministro Pirmininko pareigų, Seimo daugumą turinti Konservatorių partija atsisakė vadovauti naujai Vyriausybei ir siūlyti kandidatus į Ministro Pirmininko postą, tuo būdu sudarydama Prezidentui Valdui Adamkui gana keblią problemą. Laikiniai eiti Premjerės pareigas Prezidentas pakvietė socialinės apsaugos ministrę Ireną Degutienę, bet ji nesutinka pastoviai užimti šias pareigas. Bandymai sudaryti naują Vyriausybę buvo pagrindinė praėjusios savaitės diskusijų tema Lietuvos žiniasklaidoje. Visuomenė į visa tai žiūri ramiai, matyt tikėdama, kad iškilęs valdžių konfliktas bus išspręstas pagal Konstitucijos nustatytą tvarką.

Prezidentas tarėsi su Seimo Pirmininku

Prezidentas Valdas Adamkus su Seimo Pirmininku, Tėvynės sąjungos lyderiu Vytautu Landsbergiu penktadienį aptarė naujos Vyriausybės formavimo problemas. Eltos žiniomis, susitikimas vyko V. Landsbergio iniciatyva ir truko keliasdešimt minučių. Prezidento atstovė spaudai Violeta Gaižauskaitė sakė, kad valstybės ir Seimo vadovai buvo susitikę vienu du. „Jame buvo ieškoma bendrų sprendimų Vyriausybės formavimo klausimais. Susitikimas buvo konstruktyvus“, - apie pokalbio turinį tepasakė ji.

Antradienį Prezidentas pasikalbėti pasikvietė Vilniaus apskrities viršininką Alį Vidūną. Eltos žiniomis, jis yra vienas galimų pretendentų į laisvą Ministro Pirmininko postą. Bet, pasak Vilniaus apskrities viršininko, jam nebuvo pasiūlyta tapti naujuoju Lietuvos Premjeru. „Apie galimybę užimti šias pareigas nebuvo kalbos“, - teigė A. Vidūnas. Paklaustas ar sutiktų eiti Vyriausybės vadovo pareigas, jeigu jos jam būtų pasiūlytos, A. Vidūnas atsakė: „Tai yra rimta; man atrodo, kad čia turėtų būti atskiras pokalbis“.

Kitų partijų nuomonės apie Vyriausybės sudarymą

Lietuvos demokratų nuomone, vienišė galimybė išvengti rimtos politinės krizės yra naujos Seimo daugumos Vyriausybės sudarymas. Trečiadienį spaudos konferencijoje šios partijos pirmininkas, Seimo narys Saulius Pečiūnas sakė, kad mažumos Vyriausybė būtų iš anksto pasmerktas nesėkmei.

Konservatorių frakcija, Demokratų partijos nuomone, siūlydama Presiden-

tui pačiam sudaryti „platus pasitikėjimo“ Vyriausybę be premjero konservatoriaus, mėginama jam užkrauti konstitucines prievoles ir bando išvengti atsakomybės už ekonominę krizę ir kitus savo veiklos padarinius.

S. Pečiūno teigimu, iki Seimo rinkimų likęs laikotarpis yra per trumpas, kad būtų pradėta iš principo nauja politika. Todėl, jo nuomone, derėtų pakoreguoti Seimo patvirtintą Vyriausybės programą, įvertinant ekonominės, socialinės krizės padarinius bei numatant konkrečius kelius jiems įveikti.

Lietuvos demokratinė darbo partija (LDDP) mano, kad, dabartinei valdančiai daugumai atsisakius siūlyti Ministro Pirmininko kandidatūrą, Lietuvoje reiktų skelbti pirmalaikį Seimo rinkimus.

Jeigu jie nenori atsakomybės, jeigu jos kratosi, tuomet reikia galvoti apie naujus rinkimus. Dabar valdančioji dauguma nėra skilusi, tad ji gali siūlyti savo kandidatą į Premjerus. Jeigu ne - turiti ateiti kitas Premjeras su kita, ne šios Seimo daugumos Vyriausybės programa“, - antradienį po susitikimo su Prezidentu Valdu Adamkumi sakė LDDP lyderis Česlovas Juršėnas.

Socialdemokratai mano, kad konservatoriai turi pakankamai pajėgų formuoti naują Vyriausybę ir toliau vykdyti atsistatydinusio Premjero Gedimino Vagnoriaus vadovauto ministrų kabineto programą. Šiuo klausimu socialdemokratų pozicija sutampa su Prezidento Valdo Adamkaus pozicija.

Antradienį opozicinės Socialdemokratų frakcijos atstovai Vytenis Andriukaitis, Rimantas Dagys, Juozas Oleka ir Roma Dovydenienė su valstybės vadovu aptarė Vyriausybės krizę. Buvo prieita prie vieningos nuomonės, kad valdančioji koalicija yra atsakinga už padėtį šalyje ir pajėgi suformuoti naują ministrų kabinetą.

Slovėnijos prezidento vizitas Lietuvoje

Lietuvos ir Slovėnijos Prezidentai mato nemažai perspektyvų plėtoti dvišalį ekonominį bendradarbiavimą, kai tik tam bus padėtas pakankamas teisinis pagrindas. Apie tai spaudos konferencijoje ketvirtadienį sakė Lietuvos vadovas Valdas Adamkus ir Vilniuje su valstybinio vizito viešėjęs Slovėnijos Prezidentas Milanas Kučanas.

Lietuva ir Slovėnija yra pasirašiusios nemažai ekonominių sutarčių, veikia Jungtinis ekonominio bendradarbiavimo komitetas. Tačiau dar derinamas Dvigubo apmokestinimo išvengimo sutarties projektas. Žurnalistų paklausti apie įvykius Kosove, abu Prezidentai

"Sutartinė" dainuoja... (Žiūr. šio "M. P." 3 psl.). Nuotrauka A. Burneikio

pakartotojo savo poziciją, kad NATO bombardavimams nebuvo alternatyvos. Tačiau kartu išreikštas tikėjimas, kad pastarojo laikotarpio diplomatinės iniciatyvos bus vaisingos.

Prieš spaudos konferenciją M. Kučanas buvo susitikęs su laikinai Ministro Pirmininko pareigas einančia Irena Degutiene. Po susitikimo su žurnalistais Slovėnijos vadovas išvyko į Seimą, susitiko su Lietuvos parlamento pirmininku Vytautu Landsbergiu, kalbėjo plenariniame Seimo posėdyje.

„Gyvename įdomiu laiku, kai prieš mus atsiveria didelės galimybės. Ir tik nuo mūsų pačių priklauso, ar mes sugebėsime jomis pasinaudoti, ar jas prarasime“, pažymėjo Slovėnijos Prezidentas per susitikimą su Lietuvos Seimo Pirmininku Vytautu Landsbergiu. Aukšto svečio manymu, Vakarai dar ne visiškai suprantą, kad po Berlyno sienos griuvimo iš esmės pasikeitė situacija Rytų ir Centrinėje Europoje.

Po pietų Slovėnijos Prezidentas, baigęs dviejų dienų valstybinį vizitą Lietuvoje, išvyko į Liublianą.

I. Degutienė pradeda nuo apdovanojimų

Laikiniai Premjerės pareigas einanti Irena Degutienė trečiadienio ministrų kabineto posėdį pradėjo apdovanodama vardinais ginklais pasižymėjusius policijos pareigūnus. Laikinoji Premjerė pareiškė įsitikinimą, kad kol bus suformuota nauja Vyriausybė ir patvirtinta nauja Vyriausybės programa, bus dirbama ramiai ir nesiblaškant.

Pirmą kartą pirmininkaudama vyriausybės Europos integracijos komisijos posėdžiui, I. Degutienė užtikrino, kad integracija į euroatlantines struktūras ir toliau lieka pagrindine Lietuvos užsienio politikos orientacija, o vienas artimiausių prioritetų yra visapusiškas pasirošimas narystei

Europos Sąjungoje.

Laikinoji premjerė taip pat ėmėsi spręsti vietinio susisiekimo keleivių transporto problemas. Ji kreipėsi į Susisiekimo bei Valdymo reformų ir savivaldybių reikalų ministerijas, prašydama skubiai įvertinti vietinio susisiekimo autobusų parko atnaujinimo programą ir pateikti Vyriausybei siūlymus dėl jos įgyvendinimo.

Lietuvos atsakymas Baltarusijai

Oficialusis Vilnius atsakė Baltarusijos valdžiai, kad nepavykusių 1991 metų sausio perversmu kaltinamas Mykolas Burokevičius dabar yra teisiamas, todėl jis negali būti išvežtas iš Lietuvos.

Penktadienį Užsienio reikalų ministerijos Politikos departamento direktorius Vygaudas Ušackas priėmė Baltarusijos ambasadorių Vilniuje Vladimirą Garkuną, kuris perdavė savo šalies prezidento Aleksandro Lukašenkos laišką Lietuvos vadovui Valdui Adamkui. Jame prašoma leisti M. Burokevičiui atvykti gydytis į Baltarusiją.

V. Ušackas pasakė ambasadoriui V. Garkunui, kad M. Burokevičius byla nagrinėjama pagal Lietuvos įstatymus, ir visus su ja susijusius klausimus Lietuvoje, kaip ir visose demokratinėse valstybėse, sprendžia nepriklausomi teismai.

V. Adamkaus atsakyme numatoma pakartoti nuostatą, kad Lietuvos įstatymai neleidžia šalies vadovui kisti į teisingumą vykdančių institucijų darbą, o M. Burokevičius dabar yra būtent tokių institucijų rankose. Be to, numatoma pabrėžti, kad, esant reikalui, kvalifikuota medicinos pagalba M. Burokevičiui gali būti suteikta ir Lietuvoje.

Nukelta į 2 psl.

Dėl energetikos tilto rengiamas naujas konkursas

Trečiadienį Vyriausybė iš esmės pritarė Ūkio ministerijos pateiktoms konkurso sąlygoms strateginiam partneriui parinkti, kuris vykdytų naują tarptautinį Lietuvos elektros energetikos sistemos integravimo į Centrinės ir Vakarų Europos elektros energetikos sistemas projektą.

Kovo 26 dieną Ūkio ministerija laikraštyje „Financial Times“ paskelbė apie Lietuvos elektros energijos tinklų integracijos Centrinės ir Vakarų Europos rinkas projektą ir gavo siūlymus iš „Power National“, „Enron Europe“, „Siguler Guff & Company“, „Hafslund“, „Alstrom“, „Polskie Sieci Elektroenergetyczne“ kompanijų bei UAB „Stella Vitae“.

Pagal konkurso sąlygas numatyta iš Kruonio hidroakumuliacinės elektrinės tiesyti elektros perdavimo liniją iki Elko Lenkijoje. Tai turėtų būti 400 kilovoltų dydį turintis perdavimo linija, kurios galia ne mažesnė kaip 1000 megavatų, su nuolatinės srovės intarpu Lietuvos teritorijoje.

Gotlando Deklaracijos dešimtmetis

Lietuvos Seimo Pirmininkas Vytautas Landsbergis, pradėdamas savo oficialų vizitą Stokholme, dalyvavo Gotlando Deklaracijos dešimtmečiui skirtame minėjime. Jį surengė Lietuvos ambasada Švedijoje.

Į minėjimą buvo pakviesti ir Švedijos lietuviai, organizavę laisvų šalių ir okupuotos Lietuvos lietuvių 1989 metų susitikimą Gotlando saloje, pranešė Eltai Seimo Pirmininko atstovė spaudai Loretą Zakarevičienė.

Kaip pažymėjo Seimo Pirmininkas V. Landsbergis, įvairioms politinėms jėgoms atstovavę lietuviai tada pasirašė istorinį dokumentą, patvirtinantį vieningą valią atkurti nepriklausomą Lietuvos valstybę. Dokumentą pasirašė Sąjūdžio tarybos pirmininkas V. Landsbergis, Lietuvos laisvės lygos pirmininkas Antanas Terleckas, VLIK'o pirmininkas Kazys Bobelis, Pasaulio lietuvių bendruomenės vicepirmininkė Irena Lukoševičienė ir netgi Komunistų partijos sekretorius Justas Paleckis.

Žinios trumpai

● Pirmalaikiai Seimo rinkimai, Seimo Pirmininko Vytauto Landsbergio nuomone, yra visai nereikalingas dalykas. „Ir patys rinkimai, ir netgi svarstymai yra tikrai drumsčiantys ir keliantys nerimą“, - sakė žurnalistams parlamento vadovas po penktadienį įvykusio jo pasitarimo su Seimo frakcijų seniūnais.

● Penktadienį Vilniuje pradėjo darbą tarptautinis parlamentų simpoziumas, skirtas čečėnų tautos ir valstybės likimui. Jo darbe dalyvauja Čečėnijos parlamento ir vykdomosios valdžios atstovai, Baltijos valstybių parlamentariai, svečiai iš Lenkijos. Per dvi simpoziumo dienas numatoma aptarti Čečėnijos ir Rusijos tarpusavio santykių istoriją, šiandieninę tarptautinę padėtį, Čečėnijos nepriklausomybės perspektyvas, taip pat humanitarinės bei politinės pagalbos šiai tautai klausimus.

„Mūsų Pastogė“ Nr.19 1999.5.17 psl.2

Naujas ministras pirmininkas?

Rolandas Paksas

Atėję žinios iš tėvynės sako, kad, greičiausiai, naujuoju LR ministru pirmininku būsiąs populiarus Vilniaus miesto meras, pagarsėjęs lakūnas akrobatas Rolandas Paksas.

„M. P.“ inf.

● Rusijos ambasada Vilniuje perdavė Lietuvos užsienio reikalų ministerijai notą, kurioje prašoma pasiaiškinti dėl Vilniuje surengto tarptautinio parlamentų simpoziumo, skirto čečėnų tautos ir valstybės likimui. Rusijos diplomatai pageidauja informacijos apie šio dviejų dienų simpoziumo pobūdį ir tikslus. Jie taip pat nori žinoti, kokiais dokumentais įteisintas Čečėnijos atstovų buvimas Lietuvoje, ir kur šie žmonės gavo Lietuvos vizas.

● Buvęs Konstitucinio Teismo (KT) pirmininkas Juozas Žilys dirbs Seimo Pirmininko V. Landsbergio vyresniuoju patarėju konstitucinės teisės klausimais. Šias pareigas jis pradės eiti nuo pirmadienio. KT pirmininku J. Žilys buvo paskirtas 1993 metų kovo mėnesį. Jo kadencija pasibaigė šių metų kovą. Prieš tapdamas KT pirmininku, J. Žilys dirbo Seime.

● Vokietijoje, Bad Viorishofene, gegužės 6 dieną mirė vyskupas Antanas Deksnys, pranešė Lietuvos vyskupų konferencijos sekretoriatas. A. Deksnys yra gimęs 1906 metais, Rokiškio apskrityje, Butėniškio vieniemyje. Nuo 1936 metų studijavo ir dirbo Vakaruose. Velionis nuosirdžiai rūpinosi Vakarų Europos lietuvių sielovada, buvo aktyvus lietuvių katalikų mokslo akademijos narys, bendradarbiavo katalikų spaudoje. Pradėjęs atgimimui, keletą kartų lankėsi Tėvynėje, Lietuvos siekius lydėjo savo dėmesiu ir malda.

● Lietuva birželio mėnesį pasaulinės parodos „Expo 2000“ organizatoriams turi pateikti laikinojo paviljono projektą. Vyriausybė pritarė, kad Hanoverioje vyksiančioje parodoje Lietuvą reprezentuotų paviljonas, pastatytas pagal Marinos Bučienės, Andriaus Bučo ir Gintaro Kuginio sukurto projekto. Paviljonas bus tūkstantčio kvadratinį metrų plotu.

● Pernai atleidęs 880 žmonių, šiemet „Ekranas“ darbuotojų skaičių sumažins dar apie pusę tūkstančio. Nuo liepos 1 dienos atleidimo lapelius gaus 200 bendrovės darbuotojų.

● Praėjusiais metais mūsų šalies pajamos iš atvykstančių užsienio turistų, įskaitant pajamas, gautas už užsienio keleivių vežiojimą, išaugo 26% arba 419 mln. Lt. Lietuvos banko duomenimis, pernai šalis gavo daugiau negu 2 mlrd. pajamų iš turistų, atvykusių į Lietuvą. Tai sudarė 4,7% bendro vidaus produkto arba beveik 10% prekių ir kitų paslaugų eksporto.

Paruošė Jurgis Rubas

Trumpai iš visur

Gegužės 5 dieną Indonezijos prezidentas B. J. Habibie pasirašė dekretą, kuriuo panaikinamas 30 metų galiojęs draudimas Indonezijoje vartoti bei mokytis kiniečių (mandarinų) kalbą. Tuo pat metu panaikinti kai kurie suvaržymai kiniečių kilmės asmenims įsigyti Indonezijos pilietybę.

Gegužės 6 d. Indonezija pasirašė sutarimą su Portugalija ir Jungtinių Tautų Organizacija dėl rugpjūčio 8 dienos referendumo Rytų Timore pravedimo. Portugalijai spaudžiant, dabar referendume bus numatytas aiškus pasirinkimas tarp autonomijos Indonezijos sudėtyje ir tarp atsisakymo nuo Indonezijos. Neaišku, ar Rytų Timoro gyventojams bus sudarytos sąlygos laisvai apsispręsti, nes vis dar nesiliauja smurto ir bauginimo veiksmai prieš nepriklausomybės šalininkus. Gegužės 9 dieną Indonezijos proteguojamų milicininkų minia užpuolė ir akmenimis apmėtė užsienio žurnalistus, norėjusius ištirti ką tik įvykdytos politinės žmogžudystės aplinkybes.

Valija pirmą kartą istorijoje turi savo parlamentą, o Škotija vėl turi savą parlamentą pirmą kartą po 1707 metais įvykusios unijos su Anglija. Rinkimai į abu parlamentus įvyko gegužės 7 dieną. Naujieji parlamentai turės plačias įstatymdavystės galias, nors bendras Didžiosios Britanijos parlamentas yra sau pasilikęs užsienio reikalų, krašto apsaugos ir dalinai finansų sritis.

Gegužės 7 d. į Sydneį buvo atskraidinti pirmieji 410 pabėgėlių iš Kosovo ir apgyvendinti East Hills kariuomenės stovykloje. Iš čia pabėgėliai vyks į Tasmaniją, užleisdami vietą kitiems pabėgėlių transportams. Eventualiai Australija priims 4000 pabėgėlių, kurie bus paskirstyti po įvairias valstijas. Pabėgėliai atskraidinami iš Makedonijos, kuri dabar atsisakinėja įsileisti daugiau pabėgėlių, negu kad išvežama į kitus kraštus.

Gegužės 8 d. Londone mirė garsus britų kino aktorius Dirk Bogarde, gimęs 1921 metais. Antrojo pasaulinio karo metu tarnavęs karinėje žvalgyboje ir pasiekęs majoro laipsnį, D. Bogarde

išgarsėjo kino komedijos seriale „Doctor in the House“, bet vėliau jis filmavosi rimtuose filmuose. Karalienės pakeltas į riterius 1992 metais, aktorius buvo ligonis po insulto, ištikusio jį 1996 metais.

Ekspedicija į Everesto kalną surado gerai išlikusį 1924 metais žuvusio britų alpinisto George Mallory kūną. Jis rastas tik 245 metrų atstume nuo Everesto kalno viršūnės. Kol kas nepasisekė nustatyti, ar G. Mallory bei jo dar nerastas kompanionas žuvo nepasiekę kalno viršūnės, ar grįždami nuo viršūnės. Šiuo metu manoma, kad Everesto kalno viršūnę 1953 metų birželio mėnesį pirmieji pasiekė Edmund Hillary ir Tenzing Norgay.

Nežiūrint į NATO oro puolimus, Jugoslavija vis dar tęsia etninį valymą Kosovo srityje. NATO pradėjo vartoti grafito dulkių bombas, kurios sugadina elektros jėgainių veikimą be žalos pastatams. Lėktuvų sugadinimui požeminiuose angaruose, naudojamos ir masyvios bombos. Gegužės 8 dieną kelios NATO raketos per klaidą sugriovė Kinijos ambasados pastatą Belgrade. Žuvo 4 žmonės, virš 20 sužeista. Klaida įvyko amerikiečių žvalgybai panaudojus seną miesto planą pastato paskirčiai nustatyti. Ši klaida yra ypač nemaloni tiek NATO, tiek JAV. Kinijoje žmonių minios protestuoja prie JAV ambasados ir konsulatų, daug jų lan-gus akmenimis ir bando juos sudęinti.

Indonezija atsiuntė papildomus kariuomenės dalinius į Aceh sriį Sumatros vakaruose. Aceh provincijoje didelė dalis gyventojų nori atsiskirti nuo Indonezijos. Keletą kartų kariuomenė atidengė ugnį į demonstruojančių žmonių minias, yra daug žmonių aukų.

Gegužės 9 dieną NSW valstijos policija Sydnejaus priemiestyje Bass Hill suėmė John Killick ir Lucy Dudko, kuriems laisvėje pavyko išbūti 46 dienas. Kovo 25 d. Lucy Dudko su pavogtu malūnsparniu iškraidino John Killick iš Silverwater kalėjimo kiemo.

Paruošė V. Patašius

Dar apie atšaukimą

Dr. A. Kabaila

(Tęsinys iš praeito „M.P.“ nr.)

Maždaug tuo pačiu metu Sydnejuje susikūrusi BAG - „Baltic Action Group“ irgi leidžia politinės orientacijos laikraštį angliškai. Jis spausdinamas kaip „Mūsų Pastogė“ priedas ir siuntinėjamas su šiuo ALB savaitraščiu. Papildomos kopijos siuntinėjamos visiems parlamentarams. Pradžioje šis priedas vadinas „Our Haven“, o paskui „Baltic Herald“. Apie jo surinkimo vietą, berods, minėjau savo straipsnyje „Atšaukimas“.

Rugsėjo 5 dieną kardinolas Knox,

prieš sugrįždamas į Romą, kaip praneša „The Advocate“, pasisako prieš pripažinimą straipsnelyje pavadintame „Kardinolas įspėja Australiją dėl Baltijos Klausimo“.

Rugsėjo 8 dieną Melbournio priemiestyje Doncaster vyksta susibūrimas, kuriame, pagal policijos davinius, dalyvauja virš 1000 žmonių. Jame kalba tuometinis opozicijos vadas B. M. Snedden. „The Sun“ praneša, kad Snedden „sakė, jog jis tikisi, kad pripažinimas bus atšauktas po opozicijos rinkimų laimėjimo, su sąlyga, kad nebus skriaudoms paskirtiems žmonėms“. Daug kas iš dalyvavusių

Nukelta į 6 psl.

Lietuvių folklorikos šventė

Kupiškio, Plungės, Rokiškio, Ukmergės, Utenos, Vilkaviškio ir kitų apylinkių sutartinės, trejinės, rateliai, vaikų žaidimai, pasakos, vaišių dainos...

išdainavau visas daineles“.

Neužmiršo „Sutartinė“ ir Motinos dienos. Pagerbiant motinas, joms padainavo žavią, A. Mikulskio har-

Folklorinis ansamblis "Sutartinė".

Visos šio psl. - nuotraukos A. Burneikio

Sydnejuje lietuvišką dainą populiarina ir tautiečių širdis gaivina du dainų mylėtojų vienetai. Tai „Dainos“ choras, vadovaujamas Birutės Aleknaitytės ir Justino Ankaus, ir „Sutartinės“ liaudies dainų ansamblis (pastovios ir oficialios vadovės lig šiol neturėjęs, bet, girdėta, kad nuo dabar jau vadovausianti Rasa Kubiliūtė - Mauragienė).

Šįkart - plačiau apie „Sutartinę“, gegužės 2 dieną Sydnejaus lietuvių namuose suruošusią šaunų koncertą.

„Sutartinės“ ansamblio pradžia siekia 1982 metus, „kai Pauliaus Rūtenio iniciatyva, buvo pabandyta atkurti senoviškas lietuvių liaudies dainas. Tuzinas lietuvių liaudies dainų mylėtojų, Sydnejaus moterų susirinko pirmą kartą ir taip gimė „Sutartinė“, - rašoma „Australijos lietuvių metrašio“ antrame tome. Po vienerių metų darbo, „Sutartinė“ 1983 metų viduryje pasirodė australų visuomenei: Sydnejaus Operos rūmuose, kur vyko „Shell National Folkloric“ festivalis ir „NSW Carnivale '83“.

Vieneto įkūrėjas aktorius ir dainininkas Paulius Rūtenis mirė 1983 m. liepos 28 d., bet visų jau pamėgta „Sutartinė“ dainavo ir tebedainuoja „saviems ir svetimiems“ įvairiausiomis progomis - minėjimuose, linksmavakariuose, gaivina klausančių širdis lietuviška daina.

yra etnografinės muzikos puoselėtojos iš Canberros Rasos Kubiliūtės - Mauragienės dėka, kuri surinko ir aranžavo šios programos dainas“.

„Sutartinės“ moterys visada dainuoja be muzikos pritarimo, o šįkart „Sutartinei“ talkino ir keturi dainoriai vyrai: Pranas Andriukaitis, Jonas Barila, Adolfas Griškaitis; Mindaugas Mauragis, vyrams dainuojant, pritaria akordeonu. Prie jų prisijungė ir Sydnejaus lietuvių savaitgalio mokyklos vaikučiai bei jų talkininkai - patys jauniausieji, paruošti Jadvygos Dambrauskienės ir kitų savaitgalio mokyklos mokytojų. Jų, jauniausiųjų, dainavo virš dvidešimties.

„Pirmoje koncerto dalyje vyravo dainos, išlikusios iš gilių Lietuvos senovės. Tai darbo, medžioklės, pabaigtuvių, „pasirokavimo“ - dvejinių, trejinių, sutartinės... Tarp jų - homofoninės dainos su harmoniškai pritariančiais balsais, kurių stilius vyravo žemaičių ir aukštaičių dainose. Polifoninės aukštaičių sutartinės, tai unikalūs muzikos stilius, randamas aukštaičių dainose, skudučių ir dūdų melodijose, su disonanų garsais“, - koncerto pradžioje pasakoję pranešėja dr. Liuda Apinytė - Popenhagen.

Pirmąją koncerto dalį sudarė 21 daina. Pirmąsias 14 dainavo „Sutartinės“

Apie pirmosios koncerto dalies vidurį, dainuojant „Tu, girele Lietuvos“, su savo dainomis ir žaidimais įsijungė ir Savaitgalio mokyklos mokinukai bei mažieji jų draugai. Tai pramoginis ratelis „Katins juods“, vaikų daina „Turiu aš vištą“, pasaka „Lapė ir kiškis“, žaidimas „Gudo dūda, tim, tim“ ir kt.

Netruko įsijungti ir vyrų ketvertukas, kuris, pritariant akordeonui, drauge su „Sutartine“ padainavo „po dienos darbą“ visą eilę dainų. Čia jau vyko ir vaidyba - buvo vaišinamasi „ragaujant alutį“ ir t.t. Pirmąją dalį baigė vieni vyrai Kupiškio apylinkės aukštaičių vaišių daina „Pripilk alaus, skanaus alaus“.

Pirmoje koncerto dalyje moterų ir vyrų apranga buvo pritaikyta darbo dainoms, antroje jos jau buvo nuomtuotos, puošniuose tautiniuose rūbuose.

Po pertraukos sekusioje antroje koncerto dalyje vėl skambėjo įvairiausios žemaičių, dzūkų, aukštaičių liaudies dainos: „Plaukė pylėlė“, „Ten už kluono, ežere“, „Pasvarscyk antela“, „Gulbužė“, „Tolyja - tolyjutė“, „Svirts sviro“, „Perluti, perlutėlė“, „Sodauto“, „Malu, malu“, „Jočiau į žvejus“, „Pempel, pempel“. Pabaigoje buvo atliekama ir visa eilė modernesnių, patriotinių, įvairių autorių dainų: „Jauna sesė ant grėblio parimus“, Pr. Vaičiūčio daina „Yra šalis“, Sibiro tremtinių dainos: „Baltos ievos“, „Jei ne auksinės vasaros“. Tai dainos, perteikiančios ištremtųjų į Sibirą skausmą ir skundą - „bet, kad neliktų mums vietos čia, mes niekad netikėjom“. Tremtinių dainų žodžiai griežia už širdies, jos liūdno skamba viena po kitos... Dainoje „Prabilkite, žvaigždės“ įsiterpia ir viltingesnė gaida: „...grįšim ir mes į tėvynę, nes ji mums per amžius šventė“.

Pabaigoje - aukštaičių sutartinė „Skamba, skamba kankliai“ ir „Jau

monizuotą lietuvių liaudies dainą „Lopšinė“.

Koncertui pasibaigus, programos atlikėjams padėjo ALB Sydnejaus

Koncerto pranešėja dr. Liuda Apinytė - Popenhagen.

Apylinkės Valdybos vicepirmininkas Antanas Kramilius, o koncerto ruošėjai R. Mauragienė buvo įteikta graži gėlių puokštė.

Nežinau, kiek tautiečių ir jų svečių kitataučių dalyvavo šiame koncerte, bet Lietuvių namų didžioji salė buvo pilnutėlė, kas šiais laikais, bent jau Sydnejuje, ne per dažniausiai atsitinka.

Negana šaunus koncerto, jo pabaigoje visi dalyviai, programos atlikėjai ir svečiai buvo pavaišinti kavute ir pyragaičiais.

Ačiū už šaunų koncertą, „Sutartine“!

B. Žalys

P.S. Paskutinio koncerto dainos balandžio 4 d. Lietuvių namuose įrašytos į garsajuostes.

Pabaigtuvės lietuviškame kaime.

Šiuo metu „Sutartinės“ eilėse dainuoja: Ida Barilienė, Jadvyga Burokienė, Gražina Černiauskienė, Marina Cox, Irena Dudaitienė, Lilė Gaidžionienė, Nijolė Jurkšaitienė, Milda Karpavičienė, Margarita Kavaliauskienė ir Martina Reisgienė.

Ansamblis savo repertuare turi virš 200 dainų. Kaip koncerto pradžioje pasakoję pranešėja dr. Liuda Apinytė - Popenhagen: „...šiandien „Sutartinės“ repertuaras daug sudėtingesnis. Taip

moterys. Viena iš jų - medžioklės daina „Leido tėvas sūnelį medžioti“. Tai aukštaičių sutartinė, dainuojama 3 moterų. Padainavusios savo posmą, moterys palenkia galvą, tuo dainos žodžius perduodamos sekančiai dainininkei. Po to sekė „Bitela ryto“. Tai dvejatinė aukštaičių sutartinė - apeiginis ratelis.

Sunku išskaičiuoti visas dainuotas dainas, jų daug, visos jos iš įvairių Lietuvos kraštų: Biržų, Ignalinos,

Sukurkime naują tradiciją

Ar neprieštarauju pati sau? Juk tradicijos turi būti senos! Bet ir senos tradicijos kada nors prasidėjo.

Kai prieš keletą metų buvome su vyru Toronte ir nuėjome paplėti į lietuvių klubą, klubo šeimininkas per garsikalbį visiems pranešė, kad lankosi tokie ir tokie svečiai iš Australijos, ir palinkėjo maloniai praleisti laiką Kanaidoje.

Mums buvo labai malonu, ne tik, kad pasijutome „priimti“, bet kad tuoj atsirado senų pažįstamų, apie kuriuos nebūtume žinoję, ir naujų pažįstamų, kurie tiesiog norėjo su mumis pasikalbėti.

Dabar mūsų bendruomenėje kartais po laiko sužinau, kad čia buvo atvykę svečiai iš Lietuvos ar iš kitų kraštų, ar net iš kitų Australijos miestų, kad pietavo klube... Pagalvoji: „Gi ir aš ten buvau tą dieną - kaip gerai būtų buvę pasikalbėti“, bet jau šaukštai po pietų.

O kad taip klube budintis valdybos narys pasveikintų atvykėlius ir su pažindintų juos su „čiabuvių“ bendruomene? Sudarytume draugišką ir svetingą bendruomenės įvaizdį. O ta pačia proga galima būtų juos ir į svečių knygą įrašyti.

A. Karazijienė

Antroji diskusijų popietė Melbourne (Tęsinys)

A. Vyšniauskienė

4

Kai atvykome į Australiją, Melburne buvo tik vienas universitetas. Mes, lietuviai studentai, susirinkdavome iš Sydnejaus, Adelaidės ir kitur, gražiai bendraudavome. Dabar, berods, Melburne yra apie 10 universitetų ir sunku su visais susisiekti. Gal reikėtų paversti klubą bendravimo centru, kur jie galėtų pabendrauti, pasikeisti nuomonėmis su jaunimu iš Lietuvos? Mes kalbame ne tik apie studijuojantį jaunimą, bet apie visus jaunesnius žmones: profesionalus, vedusius, auginančius šeimas. Ir jie galėtų prisidėti prie šių namų išlaikymo. O jei jie to nenori, belieka iš jų daryti tik senelių namus.

P. Kvietinskas. Vyko debatai - ginčai, bet ar kas nors įgyvendinta? Jaunimas beveik neatsakė į mūsų klausimus. Linas sakė, kad laikai keičiasi, keičiasi muzika, tikslai. Tikslai neįsikeičia, gal būdai keičiasi. Greitai reikės rinkti naują Apylinkės valdybą. Neateinate į rinkimus. Perimkite Bendruomenės, Lietuvių namų valdybą. Bet jūs net rankų nepakeliate prie bendruomenės gyvenimo.

V. Karazijienė. Pareiškė, kad jaunimas nesidomi lietuviškais papročiais. Buvo skautų stovykla. Suvažiavo apie 100 skautų. Viskas buvo paremta lietuviška veikla, lietuviškais papročiais. Bet jaunoji karta su jaunimu mažai dirba. Prisidėkite prie lietuviškos veiklos. Kviečiu visus prisijungti prie Lietuvių namų išlaikymo, skautų veiklos ir perimti vadovavimą.

Raimondas. O, ar kada pakvietėte?

Povilas K. Dabar!

Kas čia atsistoko su „multikultūra“, bendraukime su kitais, pažinkime juos. Bet mes kalbame apie lietuviybės išlaikymą mūsų bendruomenėje, Australijoje.

Raimondas V. Jūs nesupratote, kad aš kaip tik pabrėžiau, kad dabar visiems labai įdomu savo kilmės kultūra. tik kad

Iš kairės: Jurgis Rubas, Alena Karazijienė ir Aldona Butkutė (kalba).

niekas nepasikeitė per tuos penkiasdešimt metų ir todėl mūsų tai nedomina.

Povilas K. Sakai, kad neįdomu, nėra laiko. Ateik, prisidėk ir bus įdomu. Aną vakarą lankiausi Lietuvių Namuose ir išgirdau, kaip 25 jaunuoliai dainuoja lietuviškas dainas prie baro. Tos dainos kitokios, bet jie dainavo lietuviškai. Aš ne asmeniškai pačiam sakau, bet visam jaunimui. Tą organizaciją yra apie 30, galite pasirinkti.

Raimondas V. Aš jau buvau folkloro ansamblyje, jaunimo teatro grupėje, bet niekas nekviečia, niekas nepadeda. Kiek kartų gali daužyti galvą prieš duris?

Povilas K. Maža naujai atvykusių dalis yra įsijungę. Tie, kuriems įdomu, įsijungs, atvažiuos. Kuriems neįdomu, neįsijungs! Gal dalis naujųjų čia atvyko tik pinigų užsidirbti ir vėl grįš namo. Gal jiems ir Lietuvoje nerūpėjo tie dalykai?

Raimondas V. Ponia Karazijienė sakė, kad jaunimas nepakviečia vyresnės kartos ir jų šokių ir kitus renginius, nes apie tai nėra skelbiama „Mūsų Pastogėje“. Taip pat ir mes nežinome, ką daro bendruomenė, nežinome apie rinkimus ir kt. Mes tik žinome, kad yra apie 30 komitetų, ir jie kažką veikia.

Nenorime ten lįsti ir trukdyti. Jūs irgi turėtumėte pranešti jaunimui, kad jie žinotų.

Šarūnas V. Jūs klausiate, kodėl nedalyvaujame pas skautus, nešokame tautinių šokių. Man asmeniškai tai nėra įdomu ir, man atrodo, kad jei ten nedalyvauju, tai dar nereikia, kad ne-su lietuvis. Mes irgi organizuojame jaunimo šokių, į kuriuos kartais neateina daug žmonių, nes kitiems nepatinka garsi muzika, tačiau tai irgi nereikia, kad jie nėra lietuviai.

A. Karazijienė. Jūs nesupratote manęs. Aš nesisilau au ateiti pas jus į šokių, aš jau ir nebepašoku, ir esu pusiau kurčia - negirdžiu per tą garsią muziką. Bet mes norime būti išskirti. Norime žinoti, ką mūsų vaikai, anūkai ar proanūkiai veikia. Visa bendruomenės veikla yra skelbiama abiejose laikraščiuose, per radiją. Jei mes skelbtume per „Jaužinias“, jūs tas žinias sužinotumėte po trijų mėnesių. Mes neturime tokių priemonių, kuriomis galėtume jums pranešti. Bet turite tėvus, ir jie mielai jums pasakys visas žinias, jei jums tas bus įdomu. Povilui K., kiek girdėjau, buvo fantastiška skautų stovykla. Ir, ačiū Dievui, kad atsiranda žmonių, kurie jiems vadovauja. Bet aš kalbėjau apie tą jaunimą, kuris pats turėtų ką nors organizuoti ir imtųsi iniciatyvos.

Pirm. Jeigu mes norime, kad jie visur dalyvautų, reikia skelbti ir angliškai.

VI. Bosikis. Aš noriu pasakyti tik vienu klausimu. Kadangi buvo gana stipriai paliesta šių Lietuvių namų veikla, jų išlaikymas ir tikslai. Pavyzdžiui, kai kurie prelegentai savo išsireikškimais užgavo mus, kurie šiuos namus palaistatome. Jei mes atvažiuavę būtume pils-tę iš tuščio į kiaurą, šių namų nebūtų buvę ir tuo pačiu būtų užgesinta mūsų veikla. Kritika yra sveikas dalykas, bet ji turi būti pagrįsta. Pasakymas, kad klubas yra uždaras irgi netiesa. Klubas veikia pagal esamus įstatymus. Kad čia nėra pokerio mašinų, tai tik todėl, kad jų buvo atsisakyta, mes norime turėti tokius Lietuvių namus, kokius dabar turime. Dėl pasisakymo, kad klube nėra jaunimo veiklos, raskite nors vieną klubą, kuriame kiekviena organizacija turėtų savo kambarį. Ar jaunimas neturi savo atskiro kambario, ar moterys neturi savo kambario, ar bendruomenės valdyba neturi savo atskiro kambario?

Dėl pasakymo, kad Sydnejaus klubas geriau tvarkosi, geriau veikia. Tokią išvadą gali padaryti tik asmuo, kuris nežino tikros padėties. Dauguma gal dar prisimename, kokioje bėdoje buvo Sydnejaus klubas. Melburno klubas tokioje padėtyje nebuvo ir nebus, jeigu ir toliau jį tvarkingai vesime.

(Bus daugiau)

Balandis jau prabėgo

„Dainuojantys piemenėliai“: iš kairės - P. Birštonas, R. Statkus, M. Vaitkus, A. Skeivyte, M. Didžys, R. Kymantaitė, R. Sadauskaitė, S. Mačiulaitytė, G. Kymantaitė ir A. Sadauskas.

Noriu pradėti rašyti nuo oro. Kur koks oras yra svarbi tema ir TV, ir laikraščiams, ir NATO vadovams, ir net antradienio SBS lietuviškos valandėlės pranešėjams. Gabrielius kai kada irgi prisideda prie diskusijų apie orą. Šiandien aš galiu pranešti, kad praėjusį balandžio mėnesį Melburne oras buvo geras. Deja, prie Melburno Lietuvių klubo durų vėjas prinešė daug rudens lapų, o man, nors ir saulėtose dienose, asmeniškai pavyko atidaryti sėkmingą slogos sezoną. Aiškiai dėl to kaltas yra oras. Ta proga pražioptojau šaunų šampanu aplietą atsisveikinimą su Lietuvon grįžtančia Elvira Vaitkuviene.

Taip pat man nepavyko pamatyti, kokią kostiumą dėvėjo Melburno lietuvių klubo valdytojas Bosikis per savo 80-tojo gimtadienio iškilmes.

Pirmą gegužės dieną mano reikalai pagerėjo ir turėjau galimybę apsilankyti entuziasčių L. Kozlovskienės ir A. Karazijienės surengtoje Jurginių vakaronėje Melburno lietuvių klube.

Apie Jurginių šventės kilmę ir papročius paaiškino A. Karazijienė, atidarydama vakaronę. Jurginių šventės šaknys siekia pagoniškus laikus, iš jų išaugo ir dabartinė krikščioniško laikotarpio šventė paskirta Šv. Jurgio garbei, ir Jurgio vardo dienai.

O Jurgio vardas yra žinomas įvairiose formose: Juras, Jurė ir Jorė. Lietuvoje Jurginės buvo švenčiamos kasmet balandžio 23 dieną. Ūkininkai tą dieną išvadydavo gyvulius iš tvartų į ganyklas. Būdavo daug apeigų - melsdavosi į Šv. Jurgį, kad jis saugotų gyvulius; po tvarto slenksčiu pakasdavo vinis ir užraktus, kad vagys neišvogtų gyvulių.

Meninę dalį atidarė „Kaimo dainininkai“ daina „Jorė“. Šį kartą dainininkų grupė buvo didoka ir mišri. Būrys mokyklinio amžiaus vaikų prisidėjo dainomis prie svečių linksminimo. Visi dainavo senovines Jurginių dainas, kuriose atsispindi Jurginių šventės prae-

Nukelta į 6 psl.

Sydnejaus Lietuvių Klube

Senokai besilankiau Klube. Iš kolegų girdžiu, kad tebestovi. Tik vis ta pati bėda esanti - tautiečiai per mažai aplankę... Einą gandai iš Canberros, kad tenykštis Lietuvių Klubas neatsilaikė dėl narių nesilankymo ir jau vedamos derybos „išpardavinėti turtus“. Mūsų pirmininkas sekančiame posėdyje galvoja kalbinti Direktorių nuvažiuoti ir apžiūrėti ką galėtų mūsų Klubui nupirkti.

Pfimenai, kad greitai atkeliaus vėl „Gintaro“ kepyklos lietuviška duona. Kepalų skaičius sumažintas, bet kas ateis anksčiau, galės pasirinkti ar saldžiarūkščią, ar mažiau rūkščią su kmytais, ar be jų. Tai tiems išalkusiems lietuviškos duonos gegužės 16 d. yra puiki proga apsilankyti Klube.

Atėję į Klubą, nusipirkę ir pasikavoję duoną, nebėkite tuoj pat namo. Užklauskite budintį Direktorių apie būsimą talką - pasiteiraukite kuo galite prisidėti, pinigų šį kartą neprašys, bet Jūsų ranka tikrai bus brangesnė už aukšinių grašių. Esu tvirtai įsitikinęs, kad Klubas, paremtas mūsų visų pečiais, dar ilgai gyvuos.

Atrodo, kad kai kurių namuose yra dar užsilikusių negražintų knygų. Paeiškite. Ta proga užsukę ten turėsite galimybės pasižiūrėti, kaip tvarkoma mūsų bibliotekėlė. Bė to ten bus galima nusipirkti ir naujų knygų.

Girdėjau, kad pokerio mašinos kai kam ne rėtai atneša sėkmę. Nepatikrinę nesužinosime ar tai tiesa. Ne veltui sakoma, kad nepabandęs tikrai nelaimėsi. Pamėginkime patikrinti!

Taip pat leiskite padėkoti visiems, susirūpinusiems mano „atostogomis“. Ačiū tiems, kurie mane aplankė, atsiuntė krūvas kortelių, skambino Nijolei ieškodami „paskutinių žinių“, ypač tiems kurie nuoširdžiai teiravotės kas vakarą. Jūsų geri linkėjimai ir maldos davė užtektinai jėgų greitai sugrįžti į namus. Deja, savo atostogas privalei dar pratęsti (atrodo patiko). Tačiau, kaip žinoma, viskas gyvenime greitai atsibosta, todėl manau jog greitai pasimatysime.

Nepamirškite, kad Klubas laukia Jūsų atsilankymo, užsukite!

Algis Bučinskas

"Mūsų Pastogės" 50 - mečio pėdomis

Nors ir labai norėta visą "Mūsų Pastogės" 50 - mečiui skirtą medžiagą spausdinti viename ar dviejuose jos numeriuose, tačiau neturint galimybių to padaryti, ji spausdinama dabar.

Spausdiname dr. Genovaitės Kazokienės straipsnį apie jos vyrą a.a. Vincą Kazoką, kuris "Mūsų Pastogę" redagavo virš dvidešimties metų.

Antrasis straipsnis - buvusios "Mūsų Pastogės" redaktorės Ritos Juzėnaitės, kuri redagavo laikraštį vienerius metus.

Red.

♦♦♦

Vincas Kazokas buvo ilgametis „Mūsų Pastogės“ redaktorius, ir aš tikrai abejoju ar atsiras dar antras, kuris šiam darbe išbūtų irgi 20 metų. Vincas Kazoko biografija neatskirama nuo „Mūsų Pastogės“, nes jai jis dirbo ne biurokatiškai, bet atiduodamas visą sielą. Savo darbu jis tikėjosi atmokėti, bent dalinai, skolą Lietuvai. Nuolatini „Mūsų Pastogės“ bendradarbis Bronius Straukas taip rašo apie jį: „Vincas Kazokas buvo Australijos lietuviams ne vien poetas, rašytojas, visuomenininkas ir žurnalistas, bet tartum savo rūšies tautinė institucija, per 35 metus pozityviai veikusi visą mūsų tautinį ir kultūrinį gyvenimą. Bet ypač šis poveikis buvo ryškus per pastaruosius 20 metų, kai jis redagavo „Mūsų Pastogę“. Nė vienas svarbesnis išeivijos gyvenimo įvykis nepaslydo jo nepastebėtas ar nepakomentuotas. Kazokas gebėjo nuoširdžiai džiaugtis visais, nors ir kukliais, laimėjimais, bet nevengė pareikšti savo nuomonės, kai manė, kad kas nors galėjo būti geriau padaryta. Ypač dėmesio verti ir brandūs buvo jo parašyti vedamieji su inicialais „V.K.“. Juose atsispindėjo visas mūsų bendruomenės gyvenimas, visuomet rūpestingai pasvertas ir kultūringai pateiktas“.

Vincos nuomone, išeivijos laikraštis turi kitokią paskirtį, negu paprasti laikraščiai normaliose sąlygose, kada užtenka tik pateikti informaciją. Išeivijos laikraštis turi didesnę tikslą: reikia ne tik informacijos, bet, svarbiausia, reikia žadinti ir išlaikyti tautinį sąmoningumą bei viltį į nepriklausomybės atgavimą. Svarbu laikraščiui turėti žinių, svarbu turėti apžvalgų, bet svarbiausia yra turėti vedamąjį, kuris kaip vėliava išreiškia tiek to laikraščio, tiek ir skaitytojų įsitikinimą bei viltis.

Turiu pridurti, kad Vincos vedamieji buvo kartais perspausdinti ir Amerikos lietuvių spaudoje, o taip pat transliuojami per Vatikano ir Amerikos radiją į Lietuvą.

Bet ne vien vedamaisiais Vincas galėjo didžiuliotis. Jis buvo aktyvus kultūrininkas bei visuomenininkas, įvairių kultūrinių popiečių rengėjas bei dalyvis, kur visada stengėsi iškelti mūsų tautos dvasios milžinus: poetus, rašytojus, tautos žadintojus. Jis mokėjo savo akademiškais straipsniais įtaigiai perduoti kūrėjų intencijas bei jų pasiektą literatūrinę vertę.

Rašydamas įvairius straipsnius, jis vis vieną akį buvo užmetęs į Lietuvą ir pasirašydavo įvairiais inicialais bei tokiais slapyvardžiais kaip Kikilis, Kuoka, Dzūkaitė, Radasta ir pan. Jis sakydavo: „Tegul jie mano, kad čia mūsų daug ir, kad mes esame galingi“.

Vincas Kazokas.

To meto sąlygos irgi buvo skirtingos, be kompiuterių ir be mašininkų. Jis visą laikraštį pats perrašydavo mašinėle, tada nuveždavo į spausdinimą, grįžęs skaitydavo korektūrą ir radęs klaidų, nagražindavo atgal, bet, paėmęs chirurginį peiliuką, atsargiai išpjaudavo neteisingą raidę ir įklijuodavo tinkamą, taip ištaisydavo klaidas. Tai jis vadino „blusinėjimu“. Kol turėjo jėgų, šalia eilinių „Mūsų Pastogės“ numerių jis dar išleisdavo ir Spaudos baltos proga linksnį laikraštėlį, o taip pat ir „Mūsų Pastogės“ kalendorių, tačiau jėgoms silpnstant, reikėjo jam atsakyti šių metinių priedų.

Kaip rimtai jis žiūrėjo į „Mūsų Pastogę“ pailiustruodavo tokia detalė: vieną rytą, po pirmo perspėjancio priepuolio, Vincas pasijuto nebegalįs paeiti, o jam reikėjo tą dieną laikraštį nuvežti į spaustuvę. Priprašytas prigulti tik trumpai valandėlei, jis pagaliau pakluso ir prigulė iki sekančio traukinio išėjimo. Prigulė minutėlei, pilnai apsirėngęs, apsiaavęs, diržu susijuosęs, o išmiegojo tris dienas ir dvi naktis. Atsibudęs klausia, ar paspėję nuvežti laikraštį. Jam rodėsi, kad dangus grius, jeigu „Mūsų Pastogę“ neišeis laiku. Ir tikrai, per visą jo redaktoriavimą laikraštis nėra pavėlavęs. Nepavėlavo nei tą, nei kitą savaitę. Po to Vincas dar gyveno ir dirbo trejus metus.

Per dvidešimtį darbo metų jam teko išgirsti nemažai ir priekaištų, nepasitenkinimo bei įžeidimo, kurį Vincui reikėjo pergyventi, nes jis juk vadovavo bendruomenės laikraščiui, turėjusiam patenkinti visų skaitytojų skirtingus reikalavimus. Tokia tad yra išeivijos padėtis, kurią Vincas vadino „mūsų išbandymo ir ištvermingumo keliu“. Reikia viską ištverti, nes jis skelbė, kad mes esame „tiesioginiai Vasario 16 - sios įpėdiniai“, kuriems jokia auka negali būti per didelė.

Aš manau, kad Vincas visų savo gyvenimu įrodė esąs ištikimas Lietuvos sūnus ir tiesioginis Vasario 16 - sios įpėdinis.

Genovaitė Kazokienė

51 Laba diena,

Pirmiausia leiskite iš visos širdies pasveikinti čia susirinkusius, sulaukus 50 - jų „Mūsų pastogės“ metinių. Taip pat noriu padėkoti Spaudos Sąjungai už tai, kad nepaėjus nė keturiolikai metų ir vėl pakviestą mane kalbėti iš šios garbingos tribūnos. Pirmą kartą tai buvo 1985 metais Spaudos baltos metu.

Tiesiogiai su „Mūsų pastogės“ vėliava žygiavau tik vienerius metus, tai tik vienas penkiasdešimtadalis arba du nuošimčiai viso jos nueito kelio. Vis dėlto iki šiol, kai seniai ar visai nematytam, ar ir visai nepažįstamam žmogui Lietuvių klube turiu patikslinti, kas aš tokia, lengviausia tai padaryti primenant, jog kadaise esu buvusi „Mūsų pastogės“ redaktore.

Jei tikėsime, ką 1986 metų spalio 2 d. numeryje rašė Čikagoje leidžiama „Laisvoji Lietuva“, straipsnyje „Baltų šio duktė“, aš kelis metus gyvenau Sydnejaus lietuvių tarpe ir „tykojau“ progos kokią įtakingą vietą užimti, o kai „įsipleščiau“ į „Pastogės“ redakciją, ją paverčiau „nuotykių aprašymo ir lengvų pliauškalų laikraščiu“.

„Betykodama“ lyginau svetimų žmonių skalbinius, dirbau „David Jones“ parduotuvėje, gyvenau intensyvių šeimyninių gyvenimų, bendradarbiau lietuviškoje radijo valandėlėje, rašiau į „Pastogę“.

Vos man „įsibrovus į tuščią redaktoriaus kėdę“ (pasak „LL“) viena po vieną Sydnejuje privačiame pokalbyje paklausė: „Bet kam jums tas laikraštis, turėję gerą darbą krautuvėje... O dabar kas jūs?“ Pats žodis „redaktorė“ jai atrodė tinkamas tarti tik paniekinančia intonacija.

Nuo to laiko daug vandens nutekėjo. Pasikeitė ne tik čia susirinkusių veidai, bet ir visas pasaulis. Kiek aš „be-sistengiau“, Australijos lietuvių bendruomenė, bent jau dėl manęs, taip ir nesuskilo. Spaudos sąjunga, kad ir ne vienbalsiai mane priėmusi į darbą, papieikimo nė vieno neįrašė, straipsnelio nė vieno nesustabdė. Ir dabar esu už „pliauškalus ir nuotykių aprašymus“ laikraštyje, ypač jei juos pavyksta „išpešti“ iš rašyti galinčių lietuvių įvairiausiose Australijos kampeliuose. Keičiantis aplinkybėms, kinta ir išeivijos laikraščio stilius, reikalavimai jam.

Žvelgiant atgal, metai, praleisti „Mūsų pastogėje“, nepaisant visų intrigu, paskali, iš piršto laužtų kaltinimų, man atrodo, vieni geriausių mano gyvenimo metų. Buvau laiminga, galėdama bendradarbiauti su mūsų kultūros ažuolais Almiu Juozu Jūragiu, Aleksandru Mauragiu, Bronium Žaliu. Atskirai norėčiau paminėti melburnišką autorių Joną Arą, kuris kas savaitę pateikdavo straipsnį, kuris dau-

Rita Juzėnaitė - Baltušytė.

gelio nuomone, atstojo laikraščio vedamąjį. Žinoma, tie vedamieji negalėjo prilygti Vincos Kazoko kūrybai, bet vis dėlto rodė kryptį. Beje, p. Aras dėl to buvo smarkiai kritikuojamas tuometiniame „Gimtajame krašte“, kurio leidėjai rado reikalą „atkirsti jo anti-komunistinei ideologijai“.

Ypač jaučiuosi laiminga, kai kurį laiką padirbėjus, pradėjau gauti teigiamų atsiliepimų, žmonės pradėjo užsukti į redakciją, nemažai priešų tapo mano draugais. Kas be ko buvo ir atvirksčių atvejų...

Vieni geradariai, matyt, užjaušdami mane dėl kuklaus redaktoriaus atlyginimo, siuntė man paštu žuvį, tačiau pamiršo įdėti ledą. Dėl to labai nemaloniai pakvipo Bankstowno pašto skyrius, kuriame man skirtas maistas pragulėjo savaitgalį. Tai dabar galiu pasakyti ačiū ir paprašyti, jei vėl kada norėtumėte parodyti savo „dosnumą“, nepagailėkite ir ledui. Vis dėlto daug maloniau prisiminti bendravimą su tiesiais, atvirais žmonėmis, tegul ir kitos nuomonės.

Pačioje pradžioje ypač gerai nuteikė Bronius Žalys, pareiškęs, kad balsavo prieš mane, bet dabar paklusią Spaudos sąjungos daugumos valiai ir padėsiąs kiek galėsiąs. Taip pat prieš mane balsavęs Vincas Augustinavičius pareiškė, kad jis ir toliau mano, kad aš į redaktore netinku, bet netrukus iškilus reikalui, pasisiūlė garantuoti už mane imant paskolą „Talkoje“.

Baigdama norėčiau išvardinti kengūrų žemėje sutiktus, deja, jau mirusius žmones, be kurių ne tik darbas „Mūsų pastogėje“, bet ir visas mano gyvenimas Australijoje būtų buvęs kur kas sunkesnis. Tai: Vincas Kazokas, Bronius Straukas, Jonas Mašanauskas, Elena Eskirienė, kun. Petras Butkus, Sneiderienė, Trudy Dambrauskė, Mykolas Petronis, Česlovas Liutikas, Aldona ir Alfas Adomėnai, Julius Dambrauskas, Antanina Gučiuvienė, Julius Veteikis ir visai nesenai palaidota Janė Hainigienė - Deikienė.

Tikriausiai, ką nors pamiršau, labai būtų gaila. Ačiū už dėmesį.

Rita Juzėnaitė (Baltušytė)

"Mūsų Pastogę" prisimenant ...

"Mūsų Pastogės" 50 metų sukakties proga aukoju 50 dolerių. Tai buvo mano Tėvo S. Česnos daugiausiai laukiama laikraštis.

Daug sėkmės kilniame darbe!

Renoldas Česna

Gauta 30 dolerių auka iš dr. Elviros Šurnienės. Ji rašo: "Prideu čekį nupirkti vieną žvakę "M.P." 50 - mečio proga. Pastatykite prie gimimo dienos torto likučius!"

Nuoširdus ačiū abiems aukojusiems.

LB Spaudos Sąjungos Valdyba

"Mūsų Pastogė" Nr.19 1999.5.17 psl. 5

Atkelta iš 2 ps

susibūrimo skaito, kad tai tikras pažadas atšaukti pripažinimą. Atsargesni pastebi, kad tai nėra besąlyginis pažadas, gi politikai dažnai pamiršta po rinkimų sąlyginius pažadus, o kartais ir besąlyginius.

Rugšėjo 16 dieną „Western Australian“ praneša apie iš Toronto gautą telegramą, kad „šimtas tūkstančių baltų kilmės kanadiečių yra supykę ant Australijos“.

Rugšėjo 26 dieną „The Adelaide Advertiser“ praneša, kad Vengrijos kardinolas Mindszenty, kuris lankosi Australijoje, „kalbėdamas apie Australijos nuosprendį pripažinti de jure Baltijos valstybių inkorporavimą... pasakė: Aš cituoju iš Biblijos - Jie nežino, ką jie daro...“

Aleksandras Solženycinas lapkričio 19 dieną, kaip iš Londono praneša agentūra Australian Associated Press, „kritikavo Australijos Ministrą Pirmininką už tai, kad jis pripažino sovietų Baltijos jūros kontrolę“.

Galima būtų tą sąrašą tęsti, bet tam nėra nei reikalo, nei bus įdomu skaitytojams. Ir taip aišku, kad spaudimas atšaukti pripažinimą buvo labai platus, tarptautinis, iš įvairių žinomų asmenų, gi Australijoje iš daugelio geros valios

Australijos piliečių. Atšaukimą p. B. M. Snedden buvo jau pažadėjęs prieš jam susitinkant su PLB Pirmininku. Betgi, kaip pamatysime kiek vėliau, tas pažadas buvo sąlyginis ir prieš tą išgarsintą susitikimą, ir po to susitikimo. Įvyko paprastas pasikalbėjimas tarp vienos etninės bendruomenės pirmininko ir opozicijos vadovo. Politikų tikslas tokiomis progomis yra pasakyti kuo daugiau tai, ką pašnekovas norėtų girdėti, nedarant jokių naujų įsipareigojimų. Išvis ne vien JAV, bet ir Australijos politikai moka susikačiuoti, kiek potencialiai jie gali gauti balsų iš piliečių savo veiksmams. Labai dažnai išgirsdavome, kad esame maža grupė, turinti nedaug balsų. Mūsų atsakymas visada buvo, kad ne vien baltiečiai yra ištikimi, kad inkorporavimo pripažinimas yra neteisingas ir nereikalingas veiksmas, bet kad ir didelė dalis kitų Australijos piliečių taip pat galvoja, kaip ir mes, baltiečių kilmės Australijos piliečiai.

Dar viena smulkmena krenta į akis p. B. Nainio straipsnyje: „...lankydamasis Canberroje...kalbėjau su „The Canberra Times“ korespondentu, ir tas mano pasikalbėjimas... buvo išspausdintas to didžiausio Australijos dienraščio antrame puslapyje. Tai irgi padėjo reikalą išgarsinti australiečių tarpe...“. Visi mažučiai ir didesni žingsniai kiek nors padėjo, bet „The Canberra Times“ nėra didžiausias

dienraštis Australijoje. Jis yra vienas iš mažesniųjų. To strapsnelio reikšmės irgi nedera išpūsti. „The Baltic Dilemma“ dokumentuoja daug spaudos leidinių, jų tarpe ir tai, kas buvo spausdinta „The Canberra Times“. Pavyzdžiui, dr. Kazys Kemežys lapkričio 5 dienos laidoje rašė apie „kontrastą tarp Whitlam pripažinimo Baltijos valstybių inkorporavimo de jure pripažinimą su Ministro Pirmininko kalba Jungtinių Tautų Organizacijoje“, kur Whitlam kalbėjo apie Afrikos tautų teisę į suverenias valstybes.

Smarkiai supykę ant Australijos baltiečių dėl jam priešingų pasisakymų, p. Whitlam pradėjo vadinti visas tris Baltijos tautas naciais ir niekinti jų valstybes bei istoriją. Viena iš tokių jo pasisakymų jis pareiškė, kad Lietuva jau nuo Rusijos carienės Katarinos Didžiosios niekada nebuvo nepriklausoma valstybė, išskyrus tarpukario laikotarpį. Be to, jau 1930 metų laikotarpyje visos trys Baltijos valstybės buvo naciai. Tame pačiame laikraštyje, „The Canberra Times“, lapkričio 27 dieną H. Randoja rašo: „(kadan gi Whitlam teigia jog) Lietuva jau nuo Katarinos Didžiosios laikų buvo Rusijos dalimi, išskyrus tarpukario laikotarpį“, gal geriau Australijos kalną, kuris pavadintas T. Kosciuškos vardu, to pačio Kosciuškos, kuris kovėsi dėl Lietuvos ir kitų tautų laisvės, pavadinti Katarinos Didžiosios kalnu...Tą kartą, juodą jūmorą suprato visi, ypač p. Whitlam, nes Kosciuškos kalnas yra ne per toliausiai nuo Canberros ir yra populiaru turistinė vieta, kurioje australai mėgsta slidinėti, nes tai yra Snieguotųjų kalnų virtinėje. „The Baltic Dilemma“ B. Nainio pokalbio nemini. Arba jis nebuvo profesorius Dunsdorfs pastebėtas, arba jis jam neatrodė ypatingai reikšmingas.

B. Nainio teigimas, kad jis išsiderėjo, jog „nepripažinimo klausimą opozicijos partija įrašytų į savo rinkiminę programą“ skamba visai neįtikinamai. Gal Amerikoje yra kitaip, bet Australijoje rinkimų programa skelbiama tik prieš rinkimus, gal tik mėnesiui ar dviem likus iki rinkimų. 1974 m. gruodžio mėnesį dar niekas nežinojo apie priešlaikinių rinkimų, gi rinkimai normaliai būtų vykę apie 1977 metų vidurį. Be to, B. M. Snedden vadovo pozicija jau buvo gana silpna. Išties jau 1975 m. kovo 21 d. Snedden vietoje buvo išrinktas Malcolm Fraser.

Naujas opozicijos vadas

B. Nainys sako „pasikeitus opozicijos partijos vadovybei, rašiau raštą naujam vadui Malcolm Fraser (sic!)... primindamas rinkiminį pažadą ir reikalaujamas jį vykdyti“.

Neturiu pagrindo abejoti, kad raštas buvo siųstas raštų bei sveikinimo telegramų buvo ne tuzinai, bet šimtai. Išties, nežiūrint to, kad M. Fraser buvo stipraus, kai kas teigia netgi atšiauraus charakterio žmogus, kuris nelengvai žadėdavo, bet žadėjo pripažinimą atšaukti, klausimas toli gražu dar nebuvo išspręstas. Prof. E. Dunsdorfs rašo apie laišką, kurį 1975 m. gegužės 5 dieną parašė „šešėlinis“ Užsienio Reikalų Ministras Andrew Peacock Jungtinių Pavergtų Tautų Tarybos sekretorei p. Lia Looover. Tame laiške A. Peacock sako „mes daug kartų esame paaiškinę, kad (paneigimas Baltų valsty-

bių inkorporavimo pripažinimo) turi mūsų aukščiausią prioritetą ir mes, kai tik grįšime valdžion, pradėsime derybas su Sovietų Sąjunga tikslu pakeisti darbiečių de jure (Baltų valstybių inkorporavimo) pripažinimą į tikrai de facto pripažinimą“. E. Dunsdorfs komentuoja: „Bet kas, turintis bent elementarų supratimą apie sovietų valstybės diplomatijos būdus, turėjo suprasti, kad būtų buvę beviltiška bandyti įtikinti Sovietų Sąjungą atiduoti bent dalelę tos dovanos, kurią netikėtai jai suteikė Australijos darbiečių vyriausybė“. Taigi ir po p. B. Nainio taip plačiai išgarsinto išsiderėjimo, atšaukimo reikalas dar kabėjo ore. Ir dar buvo daug darbo įtikinti, kad pripažinimą galima ir reikia atšaukti be derybų su Sovietų Sąjunga. Kaip jau minėjau, tokiame atšaukimui, tiesą pasakius, nebuvo precedento. Dėl to buvo svarbu įtikinti tuometinę opoziciją, kad atšaukimą galima padaryti visai paprastai, kad tai nėra joks nepaprastas veiksnys. Ir būtent atšaukti pakeičiant visus veiksmus, padarytus pripažįstant, priešingais veiksmams, būtent:

1. Duoti instrukcijas Australijos Ambasadoriui Maskvoje nevažiuoti oficialiai į Baltijos kraštus.

2. Gražinti įgaliojimus, kurie buvo darbiečių atšaukti, Latvijos konsului Australijoje. (Noriu pastebėti, kad iki 1991 m. Lietuva niekad neturėjo konsulo Australijoje ir neturėjo kitų diplomatinė ryšių. Gal išties reikėtų 1990 m. laikyti diplomatinė ryšių sukūrimu, bet tai jau atskira tema).

3. Padaryti viešą pareiškimą parlamente, kad Australija pripažįsta de jure egzistuojančias Baltų valstybes - Lietuvą, Latviją ir Estiją.

Visi šie veiksmai buvo padaryti. Kaip tai pavyko pravesti, nėra taip reikšminga šioje diskusijoje, tad nebevarginsiu skaitytojų ir taip gausiomis datomis šiame straipsnyje.

Pabaiga

Mes, Australijos lietuviai, po to visai bereikalingo Lietuvos inkorporavimo pripažinimo de jure, sunkiai tą išgyvenome - su mintimis apie tai ir kėlėms ir ėjome miegoti, ir kartais dėl to ir nemiga kankino. Mums skriauda buvo dviguba. Pirmiausia, Australija padarė skriaudą mūsų gimtajam kraštui, mūsų tėvynei Lietuvai. Antra, tai padarė paslapčiomis, be jokios naudos pačiai Australijai. Mus priglaudusio krašto, Australijos, vyriausybė, Australijos, kurios mes buvome lojalūs piliečiai, mums paslapčia tartum dūrė į nugarą. Gal už tai mes ir sulaukėme tiek daug užuojautos ir paramos iš kitų Australijos piliečių. Tai buvo mūsų skausmas. Tos skriaudos atitaisymas, tas atšaukimas buvo mūsų darbo vaisius ir unikalus įvykis. Diplomatinio pripažinimo atšaukimo nėra buvę nepasikeitus padėčiai krašte, kurio okupacija yra de jure pripažinta. Mes esame dėkingi visiems, kurie vienaip ar kitaip yra prie to atšaukimo prisidėję, bet nevalia jo savintis, lyg tai būtų kieno nors asmeninis nuopelnas. Gal tokiam pasisavinimui yra didelė pagunda, nes įvykis, kaip jau minėjau, unikalus, bet toks savinimasis yra neteisingas ir nepadorus, tad smerktinas.

Algimantas Kabaila
Canberra, 1999

BALANDIS JAU PRABĖGO.

Atkelta iš 4 psl.

mė ir papročiai. Šioms folklorinėms dainoms medžiagą surinko L. Kozlovskienė, jai padėjo F. Sadauskas.

Štai vienas pavyzdys iš senų liaudies dainų:

*Šviesi aušra prašvito, prašvito,
Jau gaideliai pragydo, pragydo,
Vieversėliai padangiais, padangiais,
Kurkia vištos palangiais, palangiais,
Eina jaučiai baidami, baidami,
Juodą žemę kasdami, kasdami.*

*Gėrė, gėrė kazokėlių šokdama, šokdama,
Plemenėlė žalmargėlės gindama, gindama,
Ant dūdelių švilpdama, švilpdama,
Šiū, karvytės ganyklon, ganyklon,
Ir priekšt pakloniais, pakloniais,
Neškit pieno po viedrais, po viedrais.*

Vėliau pasirodė „Šokdavos“ tautinių šokių grupė ir pradėjo sukti ratelius viduryje salės.

Aprašydamas negaliu nei perduoti, nei parodyti nei „Šokdavos“ grupės judesių, nei „Kaimo dainininkų“ dainų. Tačiau nereikia nusiminti: M. Kozlovskis „susuko“ šių Jurginių filmą, taigi, tikimasi, kad nepagailės jo parodyti ir platesnei Australijos publikai.

Visus dalyvius dar pradžiuojo septyni lietuviai, nuo vieno iki maždaug keturių metų amžiaus, užimdami jau tuščios salės vidurį. Jie sau šoko, bėgiojo, dainavo, visai taip, kaip tai tinka pilnateisiam klubo svečiams. Kad svečiai ir jų linksmintojai nenumirtų iš bado, entuziastės apkrovė ilgą stalą skaniais valgiais. Mums trūksta šitokių renginių, kur seneliai, tėvai ir vaikai gali kartu linksmintis.

Sekandį dieną, gegužės antrąją, sekandienį, melburniečiai vėl sugarmėjo į klubą rinkti naują Melburno Lietuvos Bendruomenės valdybą. Melburno choristai tuo laiku buvo išvykę į Vakarų

Australijos sostinę Perthą, taigi atvyko nedidelis skaičius žmonių. Tautiečių veiduose matėsi susirūpinimas: „Kas dabar bus?“ Du metus turėjome vykusią jaunų žmonių valdybą, kuri sėkmingai ir taikiai tvarkėsi. (Tikiuosi, kad buvusios valdybos darbai bus aprašyti lietuviškoje spaudoje.)

Valdybos pirmininkas, Andrius Vaitiekūnas moka žmones maloniai įtraukti lietuviškon veiklon. Nei nepastebi, kaip sutinki su viskuo, kas jo pasiūlyta. Pagalvojau, kad, jeigu Pietų ašigalis būtų arčiau Melburno uosto, tai Andrius turbūt sukombinuotų bendruomenės veiklai pinigų pardavinėjant pingvinams ledus. O prie to dar turėjome gerą buhalterį Raimondą Samsoną ir tris šaunias, greitas moteris. Taigi šnabžda melburniečiai: „Per gerai turėjome per paskutinius du metus... Negali taip ilgai tęstis...“

Sunkiomis širdimis priartėjome prie dienvartės punkto, skirto Apylinkės valdybos rinkimams 1999 - 2001 metų kadencijai. Klausimas, kas sutinka būti valdybos nariais buvo garsiai paskelbtas. Ir iš valdybos pasitraukė du asmenys - Samanta Urmonaitė ir Laima Rubaitė. Gaila jas prarasti, bet likimas nusišypsojo - dr. K. Zdanis su F. Sodačiumi sutiko kandidatuoti valdybon. Glorija, glorijs!!!

Į naują valdybą įeina: A. Vaitiekūnas, R. Samsonas, I. Vilkišienė, K. Zdanis ir F. Sodaitis. Dar nežinau, kaip naujos valdybos nariai pasiskirstys savo pareigomis.

Revizijos komisijos pareigūnai sutiko pasilikti dar dviems metams.

Atsisveikinant noriu pastebėti, kad kai mes apeidome klubą po rinkimų, Melburne švietė saulė. Vietoje sausų lapų prie priekinių klubo durų gulėjo dvi „Coca - colos“ skardinės...

Elvira Šurnienė

Škamba ir žvanga, gaudžia varpai,
Liūdną ir skaudų skleisdami gandą:
Vėl paviliojo auką kapai!
Dieną į dieną tiek jų atrandai...

(Malronis)

Atsisveikiname su a.a. Albinu Pociumi

1918.12.13 - 1999.4.27

Albinas Pocius

Visi mes savo žemiškoje kelionėje nežinome: jos pabaigos, nežinome, kada teks žengti paskutinius žingsnius, kada nuvargusi širdis sustos poilsui - ir jau amžinam poilsui. Staigus ir nelauktas yra Albino atsiskyrimas. Jis mirė savo namuose nuo širdies atakos.

Albinas gimė netoli Sedos. Artėjant frontui, 1944 metais pasitraukė į Vakarų. Jį sutikau 1946 m. Vokietijoje, Dörverdene, vėliau Seedorfo pabėgėlių stovykloje. Jis buvo judrus ir aktyviai dalyvavo stovyklos kultūriniame ir visuomeniniame gyvenime. Prisimenu, kai dar gimnazistas pradėjau dainuoti stovyklos chore. Atsistojau šalia Albino, kurio galingo ir sodraus balso paunksmėje reikėjo tik pritarti. Jis buvo optimistas ir visada žvelgė į šviesiąją gyvenimo pusę. Leido publicistinių kultūros žurnalų „Aušros belaukiant“, kuriame ir man teko porą straipsnelių parašyti. Jo kalbos visuomet sukeldavo entuziazmą ir viltį, kad dar ne viskas žuvo, kad grįšim Lietuvon jei ne kitais, tai dar kitais metais.

Australijon atvyko su žmona Rūta. Atlikęs sutartį, apsigyveno Melbourne, kur įsijungė į lietuvių bendruomenės gyvenimą. Priklausė skautams, ramovėnams, blaivininkų sekcijai, vadovavo apylinkės ir Krašto valdyboms, rūpinosi Mažosios Lietuvos reikalais, keldamas jos priklausomumą Lietuvai. Keletą metų vedė Melbourne lietuvių radijo laidas. Jo dažni žodžiai buvo: „Lietuvi, nepamiršk, Lietuva yra ir kitose Nemuno pusėje“. Jo pastangomis Melbourne Vasario 16 dienos išvakarėse buvo ruošiami priėmimai, į kuriuos buvo kviečiami Australijos valdžios pareigūnai, politinių partijų vadovai ir kultūros aktyvistai. Nevengė jis pasakyti ir aštresnį žodį, kai kreipėsi į Australijos parlamentarus ir politikus. Jis užmezgė ryšius su tuometiniu opozicijos vadu, liberalų partijos lyderiu Malcolm Fraser, nuo kurio didesne dalimi priklausė Baltijos šalių prijungimo prie Sovietų Sąjungos pripažinimo atšaukimas.

Persikėlus nuolatinei gyventi Ade-

laidėn, Albinas buvo išrinktas į Adelaidės Sąjungos valdybą, priklausė ramovėnams ir skautams, bendradarbiavo Adelaidėje leidžiamame lietuvių biuletenyje.

Sunku aprašyti plačią jo veiklą, organizacijas, kurioms jis priklausė ar vadovavo. Jo veikla apėmė visą mūsų bendruomenės gyvenimą ir politiką. Jam esant ALB Krašto v. - bos pirmininku, buvo pradėtas medžiagos rinkimas antrajam „Metraščiui“ tomui. Jo prašymas ir kviečiamas priėmiau tą darbą.

Visada kėlė nusistebėjimą jo veikla ir darbo krūvis, kurį jis kantriai nešė, viską pašvęsdamas mūsų Tautos gerovei ir jos išlaisvinimui. Dažnai buvo kviečiamas skaityti paskaitas įvairių valstybinių ir tautinių sukaikių proga, Albinas taikliais ir jausmingais žodžiais kėlė Lietuvos nepriklausomybės viltį, pats tvirtai tikėdamas ir kitus drąsindamas, jog komunistinės vergijos pabaiga artinasi.

Sveikatai sušlubavus, Albinas sten-gėsi nepsiduoti. Nors lėtesniu žingsniu ir gilaus atodūso palydimas, nepadėjo plunksnos. Jo rašiniai įvairiomis progomis puošė Australijos lietuvių spaudą. Juose - gilus tikėjimas švieses-ne ateitimi, pergale prieš smurtą ir didžiausią Lietuvos priešą komunistinę Rusiją. Jis sulaukė nepriklausomos Lietuvos. Kaip ir daugelis, tikėjosi greitesnio jos išlaisvinimo iš 50 metų slėgusios vergijos varžtų ir primestos mąstysenos.

Neįmanoma žodžiais užpildyti tą tuštumą, kuri liko po Tavo, Albinai, išėjimo. Bet tu palikai mums savo žodžius, straipsnius ir darbus, kurie pratęs tavo buvimą tarp mūsų, tarp žmonių ir su žmonėmis ilgesniam negu mūsų visų žemės kelionė laiku.

Albinas į amžino poilsio vietą Centenial kapinėse buvo palydėtas šių metų balandžio 30 dieną, po gedulingų pamaldų Šv. Kazimiero bažnyčioje, kurias atnašavo kun. Juozas Petraitis. ALB Krašto valdybos vardu su Albinu atsisveikino Janina Vaboliene, skautų ir Adelaidės Lietuvių Sąjungos - Vytautos Neverauskas, Adelaidės pensininkų vardu - Edas Dukas, ramovėnų - Jonas Bačiulis ir Šv. Kazimiero parapijos ir lietuvių spaudos darbuotojų vardu - Viktoras Baltutis.

Ilgą masinių vilkstinė palydėjo Albiną į krematoriumą. Šermentis Šv. Kazimiero salėje paruošė Adelaidės Lietuvių Katalikų Moterų draugijos valdyba.

Ilgėjaisi melsvos Lietuvos padangės, paliktų namų ir tėviškės. Tegul Viešpats suteikia Tau prieglobstį, kuriame po žemės vargų galėtumei ilsėtis ramybėje.

Nuoširdžią užuojautą reiškiamė žmonai Rūtai, giminėms ir artimiesiems.

V. Baltutis

Prašom nepamiršti užsimokėti

„Mūsų Pastogės“ prenumeratą.

Vietoj Gėlių

A. † A. Gedimino Antančilo atminimui

vietoje gėlių "Mūsų Pastogė" aukojų 20 dolerių.

Jūratė Grigonytė

A. † A. Petrui Karkauskui,

19 metų jaunuoliui, tragiškai žuvus eismo nelaimėje, Jo tėvui Vladui, seneliams Jonui ir Onai Karkauskams netekus vienintelio anūko nuoširdžią užuojautą reiškia

Sydnėjaus lietuvių pensininkų klubas "Neringa"

*Prabėgę metai niekada negrįšta,
Atgal nėra nei kelio, nei takų,
Tegu nusineša tą liūdesį ir skausmą,
Ir atneša ramybės valandų.*

A. † A. Jūratei Kemėšytei - Bonnici

mirus, Jos motinai, sūnui, seseriai, broliui ir visiems artimiesiems gilią užuojautą reiškiamė ir kartu liūdime.

**A. Pauliukonienė,
J. A. Sibley**

Buvusiam Australijos Lietuvių Bendruomenės Krašto Valdybos pirmininkui

A. † A. Albinui Pociui

mirus, nuoširdžią užuojautą žmonai Rūtai ir artimiesiems reiškia

ALB Krašto Valdyba

A. † A. Janinai Deikienei

mirus, vyrą Vytą, jos vaikus - dukrą Dalią, sūnus Vyta ir Narutį su šeimomis nuoširdžiai užjaučiame ir kartu liūdime.

**Emilija Šlitterienė su šeima,
Queenslandas**

A. † A. Juozas Luckus

1919.8.21 - 1999.4.24

Lietuvių kapai Nudgee kapinėse priglaudė mums visiems gerai pažįstamą Juozą Luckų. Vos metai prabėgo nuo jų mylimo anūko Jono mirties, ir vėl liūdesys ir širdies skausmas aplan-kė Luckų šeimą. Virš dvidešimt vienerių metų Juozas kovojo su savo liga, nepasidavė, bet, susilpnėjęs plaučiams, turėjo gultis į ligoninę. Buvo puikiai prižiūrimas Mount Olivet ligoninėje, joje ramiai užmigęs ir atsiskyrė su šiuo pasauliu.

Juozas Luckus gimė 1919 m. rugpjūčio 21 dieną Veiverių miestelyje, netoli Kauno. Šeimoje augo su trim sesutėmis. Jauniausioji, Elzytė, gyvena Kaune, kitos dvi - mirusios. Juozas applan-kė seserį Lietuvoje ir buvo pasikvietęs ją į Australiją. Mokyklą baigęs Jūrės miestelyje, Juozas mokėsi garvežio vairuotojo amato Vilniuje. 1941 metais Kaune vedė mylimąją Filomeną. Už metų susilaukė sūnaus Vidmanto. Karo frontui artėjant, Juozas sukėlė savo šeimą į vagoną ir pilnų pabėgėlių traukinį pasuko link Vokietijos. Atsidūrė Breslau, ten jam dar teko padirbėti prie geležinkelio darbų. Vėliau persikraustė į Tuebingen. Abu su žmona susirado darbą ir pastogę vienuolyne. Ten gimė ir jų dvynės dukrelės Irena su Valentina.

1949 metais Luckai atvyko į Australiją. Palikęs šeimą Cowra stovykloje, Juozas kinto nendres Ingham apylinkėse, o atlikus privalomą darbo sutartį, su šeima nuolatiniam gyvenimui persikėlė į Brisbanę. Ilgus metus Juozas

Juozas Luckus

dirbo laikraščio „Courier Mail“ spaustu-vėje.

Juozas Luckus buvo malonus, nuoširdus, visų gerbiamas lietuvis. Jo nuveiktus darbus mūsų bendruomenėje būtų sunku aprašyti - Lietuvių namų šeiminkas, išdininkas, baro vedėjas,ėjo įvairias pareigas valdybose. Luckų namai priglaudė daug svečių ir giminaičių iš Lietuvos. Kunigai ir vyskupai buvo jų globojami. Juozo pastangomis Lietuvių namai buvo padidinti ir gerai prižiūrimi.

Laidotuvės vyko St. Marys bažnyčioje. Per gedulingas mišias giedojo choras. Visi Brisbanės lietuviai palydėjo gerą draugą ir tautietį į paskutinę jo poilsio vietą.

Ilsėkis ramybėje, geras lietuvi ir nepamiršamas drauge.

Brisbanietė

Gauta žinia, kad Amerikoje mirė žymus, pasaulinio garso dailininkas Arbit Blatas. A. Blatas 1908 metais gimė Lietuvoje, jo paveikslai puošia daugelį pasaulio meno galerijų - Kaune, Paryžiuje, Lozanoje, JAV.

M. P. inf.

SYDNĖJAUS LIETUVIŲ KLUBAS

16 - 18 EAST TERRACE, BANKSTOWN,
TEL. 9708 1414, FAX (02) 9796 4962

TURGUS! TURGUS! TURGUS!

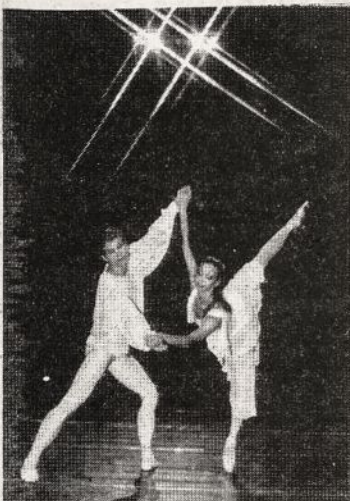
Sekmadienį, gegužės 23 d., 2 val. popiet.
DAUG LAIMIKIŲ!

NEPAMIRŠKITE GEGUŽĖS 27 D.
PENSIJŲ DIENA - KLUBAS VEIKIA NUO 12.00 val.
TAIP PAT ŠVEDIŠKAS STALAS

ŠIOKIADIENIAIS KLUBAS VEIKIA NUO 4.00 val.
ŠEŠTADIENIAIS IR SEKMADIENIAIS NUO 12.00 val.
ANTRADIENIAIS - UŽDARYTA

VALGYKLA PENKTADIENIAIS NUO 6.00 IKI 8.00 val.
ŠEŠTADIENIAIS ŠVEDIŠKAS STALAS NUO 12.00 IKI 2.00 val.
VAKARIENĖ NUO 6.00 IKI 8.00 val.
SEKMADIENIAIS NUO 12 IKI 7.00 val.

KLUBAS LAUKIA LIETUVIŲ IŠ VISŲ
PASAULIO VIETŲ

Būkite mūsų filme

Sydnėjaus lietuviai turės progą pamatyti filmą, susuktą per 1997 metų Lietuvos baleto gastroles Eviane, Prancūzijoje, ir kitur Europoje, kur Europos publikai buvo pristatytas baletas "Romeo ir Džiuljeta" su šiais garsiais šokėjais ir visa Lietuvos baleto trupe.

FLB rodys šį filmą ir pilnas eis Lietuvos baletui. Filmas bus rodomas Sydnėjaus Lietuvių Klube 16 - 18 East Terrace, Bankstown, sekmadienį, gegužės 30 d., 3.30 val. - 5 val. p.p.

Visi maloniai kviečiami apsilankyti.
FLB

Lietuvos baletas, šokdamas S. Prokofjevo baletu "Romeo ir Džiuljeta", choreografija V. Vasiljevo, su baleto žvaigždėmis Egle Špokaite ir Edvardu Smalakiu po žymaus dirigento M. Rostropovičiaus batuta, su ypatinga sėkme praeitą mėnesį vėl garstolavo Italijoje.

Dar tas projektorius

Kai daromas šalpos vėjus Lietuvai, bendruomenės narių pinigai į kapšius tiesiog srovėlė plaukia. Kai renkame savo bendruomenės naudas, esame daug santūresni. Todėl ir projektoriaus pirkinys Melburno bendruomenei užsitsės. Bet jau einame prie galo. Ekranas dviejų Zigmų - Poškaičio ir Augaičio - jau pagamintas, o Entuziastės nupirko seri-

jinį filmą "Giminės" už 600 dolerių ir paskyrė dalį pelno iš Jurginių vakarėnė. Prie jų dar savo auka prisidėjo Melburno lietuvių klubas 200 dol., V. Ališauskas ir J. Valaitienė po 20 dol. ir M. Geštautienė 10 dol.

Visas ir ankstesnių aukotojų sąrašas bus paskelbtas netrukus, nupirkus videoprojektorių.

Lietuviško kino komitetas

Padėka

Nuoširdžiausiai dėkojame prisidėjusiems prie "Sutartinės" koncerto paruošimo: vyrams dainomis, akordeonistui, savaitgalio mokyklos mokinukams ir jų paruošėjoms, mokytojoms, šviesų meistriui, scenos apšvietimo ir salės darbuotojams, pranešėjai ir vaišių paruošėjams.

Mūsų visų padėka p. Rasai Mauragienei, kuri pašventė daug laiko ir ilgų kelionių, ruošiant šį koncertą - dėkui Jums, Rasa ir Mindaugai!

Dėkojame ir žiūrovams už tokį gausų apsilankymą.

"Sutartinė"

INFORMACIJA

Sydnėjaus skautininkams ir židiniečiams

Sesės ir Broliai,

Š. m. gegužės 23 dieną, 1 val. po pietų Sydnėjaus Lietuvių Namuose, Bankstowne, viršutinėje mažojoje salėje šaukiama Sydnėjaus skautininkų sueiga, vyks įžodis. Skautininkai - kės prašomi atvykti unifomuotai.

Tą pačią dieną, 1.30 val. po pietų yra šaukiama ir Sydnėjaus Skautų Židinio narių metinė sueiga. Laukiami visi - sesės ir broliai.

Būdėkime!

Sydnėjaus Skautų Židinys

Pranešimas Sydnėjaus tautiečiams

Šių metų gegužės 30 dieną, sekmadienį, 2 val. po pietų Lietuvių Namuose, Bankstowne, neseniai iš Lietuvos atvykęs Kauno jėzuitų gimnazijos direktorius kun. Gintaras Vitkus skaitys paskaitą tema "Vaikų auklėjimas ir bendra padėtis Lietuvoje".

Visi maloniai kviečiami atvykti ir pasiklausyti šios įdomios paskaitos.

ALB Sydnėjaus Apylinkės Valdyba

Sveikatos popietė Sydnėje

Sydnėjaus Lietuvių Moterų Sic. Globos Draugija ruošia Sveikatos popietę, kuri įvyks gegužės 23 d., sekmadienį, 2 val. popiet Sydnėjaus Lietuvių namuose Bankstowne.

Popietės metu dr. Antanas Šarkauskas kalbės apie sveikatos išlaikymą. Drauge dalyvausiantis Tai Chi instruktorius pademonstruos šį gynybos meną, o Valė Laukaitienė papasakos apie kojų priežiūrą. Po jos Margie Vanquylenberg patars kaip prižiūrėti savo grožį ir pademonstruos kaip naudoti kosmetines priemones.

Veiks gausi loterija, vaišinsimės kavute ir pyragais. Kviečiame visus dalyvauti.

SLMSG Draugijos valdyba

Nepasisekė...

Iki šiol Entuziastės džiaugėsi Melburno, o taip pat ir kitų bendruomenių pritarimu ir talka įvairiems renginiams. Bet ateina laikas, kai kas nors ir nepavyksta. Norėjome suruošti vaikų piešinių parodą, bet, deja, piešinių gavome tiek mažai, kad parodos negalėjome sudaryti. Nenusimenam. Vis vien galvojame, kad idėja gera ir norime parodą nukelti į birželio antrąją pusę.

Ir dar galvojame, kodėl taip atsitiko. Netikim, kad tėvai ir seneliai būtų tokiai

minčiai abejingi. Galbūt mūsų entuziazmas mus nunešė klaidingais keliais: į vieną laiką sugrūdo per daug renginių - Jurginės, paroda ir parapijos mokyklos ruošiamą Motinos dienos šventę. Galbūt buvo per mažai reklamos, ar per vėlai pradėta skelbti. O gal reikėjo asmeniškai tėvus paraginti. Bet vėl, visų vaikų gi nežinom, o paskui žmonės galvos: "Matai, tiems pasisekė, o mūsų vaikų nekvietė".

Kartojame - kviečiame visus vaikus iki 14 metų amžiaus, o datą paskelbime vėliau.

Entuziastės

REMKITE

AUSTRALIJOS LIETUVIŲ FONDA,

nes jo tikslas yra: skatinti, remti ir puoselėti lietuvių tautinę kultūrą, mokslą, švietimą, meną ir kitas lietuvių kultūrinės apraiškas.

Fondą stiprinsime ir jį ugdydysime, jei įvairiomis progomis jam aukosime, stosime jo nariais ir nepamiršime jo surašydami testamentus. Testamentuose reikia įrašyti tiksliai angliškąjį Fondo pavadinimą ir adresą:

AUSTRALIAN LITHUANIAN FOUNDATION INC.

44 - 50 Errol Street, North Melbourne, Vic. 3051

Visą korespondenciją ir aukas prašome siųsti adresu:

P.O. Box 11, North Melbourne, Vic. 3051

Australijos Lietuvių Fondo Valdyba

LIETUVIŲ LAIDOJIMO BIURAS

†Funerals of Distinction†

17 RAILWAY PDE., FAIRFIELD, N.S.W.

Tel. 724 5408. Veikia 24 valandas per parą.

Mūsų Pastogė

AUSTRALIAN LITHUANIAN WEEKLY

Published by the Lithuanian Community Publishing Society Ltd.

Leidėjas Lietuvių Bendruomenės Spaudos Sąjunga

Leidėjo, administracijos ir redakcijos adresas: P. O. Box 550 Bankstown N. S. W. 1885

Redaktorius Bronius Zalsys. *** Redakcijos ir administracijos telefonas (02) 9790 2319

Faksas (02) 9790 3233

Redakcija rašinius taisyti ir skelbia savo nuožiūra. Rankraščiai negrąžinami ir nesaugomi.

Už skelbimų turinį redakcija neatsako.

Prenumerata metams \$ 50 U žienyje paprastu paštu \$ 65 N. Zelandijoje oro paštu \$ 80

U žienyje oro paštu \$ 110